

DAGENS NAMN

BO EKEGREN:

Ingvar Carlsson

Med Ingvar Carlsson har Sverige fått en statsminister som sjunger med i Kungssången.

Optimistiskt lagda borgerliga väljare har av detta dragit slutsatsen att landet fått en borgerlig statsminister.

Mer pessimistiskt lagda borgerliga väljare har dragit slutsatsen att vi fått en socialdemokratisk statsminister med förutsättningar att sitta länge vid makten och då utföra också mindre oskyldiga gärningar än att sjunga Kungssången.

Omständigheterna kring hans tillträde bäddar för att den nye partiledaren under lång tid kommer att vara inlindad i en bomull av samförstånd och nationell en-dräkt.

Och medan de borgerliga regeringarna fick tampas med problem till följd av att oljepriserna steg, kan han inleda sina regeringsperiod med att njuta lyckan av att de sjunker.

Det talas om "broilers" – unga män som levt hela sitt unga liv i politikens korridorer. Ingvar Carlsson representerar steget därefter: "den politiska tuppen", broilern som fått växa upp till ett fullfjädrat politiskt proffs.

Ingvar Carlsson har inte bara tillbringat all sin yrkesverksamma tid i rörelsen utan också, verkar det, all sin fritid. Belysande är att 50-årsdagen firades som en partitillställning på partiets kursgård.

När Rörelsen kallat har han alltid varit redo. Som mångårig politisk scout vet han hur man leder gamla damer till vallokalen. Och hur man gör upp ideologisk eld av två torra riksdagsmotioner.

Han förstörde sin röst genom att tala på torgmöten under 1950- och 1960-talen, innan högtalarna blev vanliga. Sedan dess har ett frikostigt partistöd in-

förts som gör att ingen ung politiker idag behöver gå samma öde till mötes. Nu är det väljarnas hörsel som är i fara.

"Arbetargrabben från Borås" blev politiskt aktiv i SSU, fortsatte sin politiska karriär som ordförande i socialdemokratiska studentklubben i Lund och hämtades efter avslutad pol mag-examen 1958 direkt till kanslihuset som sekreterare i statsrådsberedningen.

Han lämnade statsrådsberedningen för att vara ordförande i det socialdemokratiska ungdomsförbundet under åren 1961–1967 och återvände därefter till statsrådsberedningen som statssekreterare.

1969 efterträdde han Olof Palme som utbildningsminister när denne blev statsminister. 1973 blev Ingvar Carlsson bostadsminister och när maktens grytor återintogs 1982 blev han vice statsminister.

Rollen som vice statsminister blev att ansvara för framtids- och frihetsfrågor, ett politiskt smörgåsbord med allt från ideologisk motoffensiv mot högervågen till handfasta frågor som knark och miljö.

Det har inte blivit så mycket av den politiska förnyelsen. Den hjärntrust i framtidsfrågor som inrättades i kanslihuset föll raskt sönder i sina beståndsdelar – de olika hjärnorna.

Men Ingvar Carlssons sysslande med dessa frågor har i alla fall gjort honom väl förtrogen med sakfrågorna.

Även om Ingvar Carlsson inte vet svaren på 80-talets och 90-talets frågor, vet han hur en socialdemokrat ska svara så att detta inte märks.

Dieter Strand skrev i Aftonbladet: "Hur många gånger har jag inte hört Ing-

var Carlsson som Palmes taktiske rådgivare, under valrörelsernas träningsläger ute på Bommersvik, tala om hur man ska 'gå ur' debatten eller 'slå hål' på den".

En av de debatter som Ingvar Carlsson fått partiets uppgift att "slå hål på" är frihetsdebatten.

Den uppgiften har han försökt lösa genom att göra frihetsdebatten till en ordlek där gamla socialdemokratiska käpphästar kläds om i ny språkdräkt.

Ett flitigt användande av ordet frihet ska kompensera bristen på frihetliga inslag i den socialdemokratiska politiken.

I sitt sk frihetstal i Göteborg 1983 presenterade Ingvar Carlsson fyra friheter: "frihet från materiell knapphet", "frihet från arbetslöshet och otrygghet", "frihet från samhällets varbölder" samt "frihet från maktlöshet".

Med "frihet från samhällets varbölder" avsågs kamp mot narkotika och skattebrott. Även poliser och fogdar kan således vara den socialdemokratiska frihetens förtrupper.

Och om frågan om föräldrars frihet att välja barnomsorg döps om till en fråga om föräldrars frihet till kommunal barnomsorg, kan obligatorisk kommunal barnomsorg bli en "frihetsreform".

Isaiah Berlin skriver i "Fyra essäer om frihet" om detta missbruk av frihetsbegreppet: "Att sörja för materiella behov, för utbildning, för sådan jämlikhet och trygghet som exempelvis barnen har i skolan eller lekmän i en teokrati, är inte

att utvidga friheten. Vi lever i en värld kännetecknad av regimer (såväl på höger- som på vänsterflygeln) som har gjort eller försöker göra just detta. När detta kallas frihet kan det vara en lika stor humbug som fattiglappens frihet att utöva sin lagliga rätt att köpa lyxartiklar."

Även om den socialdemokratiska frihetsdebatten mest alltså är humbug, är det en skicklig sådan.

I en DN-artikel betecknade statsvetaren Erik Åsard den nye socialdemokratiska ledaren som "en grågosse med känslspröt". Om Tage Erlanders och Olof Palmes valspråk var att "lyssna till rörelsen", skulle Ingvar Carlssons vara att inte bara lyssna till rörelsen, utan också till folkopinionen.

Det kärnsvenska och rekorderliga över Ingvar Carlsson gör att han blir en "svår nöt att knäcka för vår tama opposition", skrev Erik Åsard.

Frågan är emellertid om Ingvar Carlsson klarar att samtidigt vara statsman och att leva upp till förväntningar av det slag som Dieter Strand gav uttryck för i Aftonbladet, efter att ha lyssnat till Ingvar Carlssons statsmannalika tal på 1 maj: "Det blir skönt när Carlsson kastar loss för fullt, låter gisslet vina över borgerligheten och sliter sorgslöjan av motsättningarna."

Med tanke på att Ingvar Carlsson är 52 år har han inga förutsättningar att sitta i 44 år – men närmare 20 kan det bli.